Rendkivüli kiadás

Ára 10 fillér

DEBRECZEN

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL ÉS NYOMDA DEBRECEN, JÓZSEF KIRÁLYI HERCEG U. 1. SZ. TELEFON: 27-32. (FŐBOM MELLÉKÁLLOMÁS)

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: HAVONTA 3 P, NEGYEDÉVRE 9 P, FÉLÉVRE 18 P, ÉVENTE 36 PENGŐ EGYES SZÁM ára 10 FILLÉR, VASÁRNAP 24 FILLÉR

XV. ÉVFOLYAM, 143. SZÁM. Debrecen, 1938 junius 26 vasárnap ÁRA: 10 FILLÉR.

Vitéz Imrédy Béla miniszterelnök Debrecenben irányt mutatott a nemzetnek

Hatalmas munkaprogramot jelentett be, körvonalozta a kormány politikáját

Harmincötezer ember a nagygyülésen

Lezajlott a debreceni gazdanagygyülés, amely impozáns arányaival példátlanul áll a politikai demonstrációk magyarországi történetében. *Az egész Tiszántúl népe megmozdult, hogy meghallgassa a nemzet hivatott vezére: Imrédy Bélának és munkatársainak beszédeit.* Harmincötezer ember töltötte be a hatalmas stadiont és tényleg méltó keretet nyujtott a kormányelnök nagyfontosságú megnyilatkozásaihoz.

Imrédy miniszterlnök egyórás nagy beszédben foglalkozott az időszerű kérdésekkel, a kormány nagyszabású terveivel és el lehet mondani, hogy irányt mutatott a nemzetnek. Ennek az iránymutatásnak bizonyára messzi visszhangja támad, a Tiszántúl népe egybesereglett népe megértette őt is az a lelkesedés mutatja, hogy követni is fogja Imrédy Bélát.

Nagyarányu munkaprogramot jelentett be a miniszterelnök, Sztranyavszky Sándor földmivelésügyi miniszter a legteljesebb megértést tanusitotta a Tiszántul égető problémái iránt. Szavaiból kiérzett, hogy megérti ennek az országrésznek sok gondját, de mindezeken felül rögtön segitő kezét is nyujtotta a Tiszántul népének és nemcsak igért, hanem hozott is olyan intézkedéseket, melyek alkalmasak arra, hogy a Tiszántul helyzetén segitsenek.

Nagyjelentőségű politikai szempontból a miniszterelnök kijelentései, amelyeket a szélsőségekkel szemben kifejtett. Nyiltan, világosan körvonalazta álláspontját a felelőtlen igérgetőkkel szemben, a ködbe burkolózó agitációval szemben. A szabadság és a rend alapjain a népi politika, a tömegek jólétének emelése, az igazi keresztyén, nemzeti épitő munkát vallotta a miniszterelnök magáénak és ehhez kérte a Tiszántúl népének támogatását, amit a megújuló helyeslés és lelkesedésből itélve **teljes mértékben már is megnyert.**

IMRÉDY MINISZTERELNÖK A VÁROSI ÜTÖSFOGATON.

Felvonul a vidék

Már a kora reggeli órákban látszott a város képén, hogy valami **szokatlanul nagy és kivételesen rendkivüli esemény készül.** A tegnapi forróság után enyhe, frissitő szél lengeti a zászlók sorát végig a feldiszitett Ferenc József uton.

Kint van a város lakosságának nagyrésze az uccán. Ugy hullámzik a tömeg, mint máskor kora délelőtt.

Legelsőnek Bihar népe jön végig a Piac uccán. Ugy, ahogy a vonatok érkeznek, feketében, katonás rendben vonulnak a községek. Száz, kétszáz, háromszáz ember is egy-egy községből. Elől hozzák a zászlókat és jegyzők, tanitók, funkcionáriusok vezetik a külön csapatokat.

A kalapok mellett félig sárgult arany kalászok és Bihar vármegye szinei viritanak. Kék, sárga, zöld szalagokat lenget a szél.

A miniszterelnők lelkes fogadtatása a pályaudvaron

A miniszterelnök és kíséretének különvonata 10 órakor futott be a debreceni pályaudvarra, amely zászlódiszt öltött. Mindenfelé címeres magyar lobogókat lengetett az enyhe nyári szél. A miniszterelnök elé utazott Püspökladányig **Rásó István** alispán és ott üdvözölte a kormány fejét a vármegye nevében.

A debreceni pályaudvaron reggel óta lázas forgalom volt. Egymásután futottak be a vidékieket hozó különvonatok, ezeknek utasai azonban nyomban elhagyták a pályaudvart. Már fél 10 órakor kezdtek gyülekezni a perronon és az I. osztalyú váróteremben az előkelőségek. A MANSz nagyszámú hölgyküldöttséggel képviseltette magát. A hölgyek mindegyike díszmagyarban volt. A perronon a vitézek küldöttsége sorakozott fel vitéz **Benke Gyula** járási hadnagy vezetésével. Teljes létszámú frontharcos díszszázad sorakozott mellette fel, **Kurián Gyula** és **dr. Leveles Imre** vezetésével. A perron másik oldalán a MÁV. Horthy-zenekar állott fel. Egyremásra érkeztek az előkelőségek: **Lossonczy István** főispán, **Oláh Lajos** tábla-elnök, **Jeney Sándor** törvényszéki elnök, **v. dr. Bessenyei Lajos** tank. főigazg., **Lám Dezső** h. főkapitány, **Magocsay** csendőrezredes, **vitéz Nagy Pál** ny. altábornagy, a debreceni párt nagy küldöttsége **Ruffy Varga Kálmán** vezetésével, a Baross Szövetséget **dr. Balogh Gyula**, a Jótékony Nőegyletet **Sass Béláné**, a Szent Erzsébet Egyesületet **Tarján Oszkár** képviselték. Ugyancsak megjelent a pályaudvaron **Tasnády Nagy András**, országos párt-

elnök, **Posthy Pál** ny. igazságügyminiszter, **báró Vay László** államtitkár és igen sok képviselő, továbbá **Ricsói Ularich Béla** békési főispán, akik már megelőzőleg Debrecenbe érkeztek és a fogadtatáson résztvettek.

Mikor a vonat berobogott a Horthy-zenekar a Himnuszt játszotta. Rásó alispán szállt le legelőször a vonatról, utána **Imrédy miniszterelnök, akit lelkes éljenzés fogadott.** A miniszterelnököt **kellemesen lepte meg a fogadtatás** és barátságosan tekintett széjjel, majd **Lossonczy István** főispán intézett hozzá néhány meleg üdvözlő szót, amit a miniszterelnök szívélyes szavakkal köszönt meg. Ezt követőleg **Kölcsey Sándor** polgármester intézett beszédet a miniszterelnökhöz.

— A városok erőteljes fejlesztése egyetemes nemzeti érdek, hogy fel tudja venni az emberfelesleget. Hisszük, hogy **a nemzet meg fogja találni azt a szellemi irányítást, amelyre szüksége van, hogy a demagógiától visszatartsa. Ez a látogatása Kegyelmes Uramnak legyen magvetés, amelynek gazdag aratása következzék be. Merítsen belőle a nemzet erőt és gyarapodást.** Isten hozta Nagyméltóságodat.

Imrédy: Debrecen boldogulását szivemen viselem

Imrédy miniszterelnök szivélyes szavakkal köszönte meg az üdvözlést:

— Nagyon köszönöm a szívélyes üdvözlő szavakat. **Legyetek meggyőződve valamennyien Debrecen polgárai, hogy a szeretet, amely a hozzám intézett szavakból kicsendült, a legteljesebb viszonzásra talál. Debrecen város boldogulását szivemen viselem.**

A megjelent előkelőségekkel azután sorban kezet fogott a miniszterelnök, majd azután ellépett a frontharcosok és vitézek díszszázada előtt.

A miniszterelnök egy harctéri bajtársát ismeri fel

Imrédy miniszterelnök lassan lépett el a frontharcosok feszes vigyázba merevedett arcvonala előtt, egyszer csak a sor közepén megállott. Felismerte **Danyi János** volt 5-ös huszár altisztet, akivel együtt volt kint a fronton. Mosolyogva fogott vele kezet, érdeklődött családja iránt, majd ismét melegen megrázta a volt huszár kezét.

A szemle után **Madacsay** csendőrparancsnok, **Lám Dezső** h. főkapitány és az állomásfőnök jelentkezését fogadta a miniszterelnök, aki ezt követőleg az I. osztályú váróteremben felsorakozott magyaros díszruhás MANSz-hölgyekhez lépett.

A nemzet a magyar családon épül fel

Dr. Bacsó Jenőné, az egyetemi **rektor** felesége, pompás rózsacsokorral a karján, gyönyörű díszmagyarban fogadta és üdvözölte a **miniszterelnököt.**

— **A magyar** asszonyok nevében **üdvözlöm** Nagyméltóságodat és **kívánom,** érezze jól magát **városunkban. A magyar asszonyok a jövőben mindig szeretettel állnak Nagyméltóságod segítségére nemzetmentő munkájában. Isten áldja meg ezt a munkát, amelyet a nemzet boldogulásáért végez.**

Lelkes éljenzés követte dr. Bacsó Jenőné lélekből fakadt **szép szavait, majd Achácz Imréné a Szent Erzsébet Nőegylet nevében köszöntötte Imrédyt** és mint **Bacsó Jenőné,** ő is pompás **virágcsokrot nyujtott át.**

Imrédy Béla miniszterelnök meghatottan köszönte meg a hölgyek üdvözlését.

— **Nagyon köszönöm ezt a feledhetetlenül kedves fogadtatást. Legyenek meggyőződve, hogy szívemben visszhangra találtak hozzám intézett lelkes szavaik. A magyar asszonyokra nagyon nagy szükség van ebben a munkában, amit folytatunk. A nemzet a magyar családon épül fel.** Ebben a munkában a magyar asszonyoknak a legszebb szerepük van.

A miniszterelnököt lelkesen megéljenezték a magyar asszonyok és leányok.

Kik érkeztek

A kormány tagjai, államtitkárok, képviselők egész serege érkezett a nagygyülésre. A miniszterelnök külön vonatán érkezett *Sztranyavszky Sándor* földmüvelésügyi, *Mikecz Ödön* igazságügy, *Rácz Jenő* honvédelmi, *Hóman Bálint* miinszterek, *Darányi Kálmán* volt miniszterelnök, *Bud János, Széll József, Lázár Andor* volt miniszterek, *Kornis* Gyula a képviselőház elnök, *v. Bobory György* a képviselőház alelnöke, *Zsindely Ferenc, Halla Aurél, Tahy László* volt államtitkárok, *Antal István* államtitkár, továbbá több mint száz képviselő, illetve felsőházi tag. Még pedig báró *Hellenbach Gottfried, Várady László, Baros Endre,* gróf *Pongrácz Jenő, Bárczay Ferenc,* v. *Mecsér Endre, Máté Imre, Tomcsányi Pál,* báró *Láng Boldizsár,* v. *Ujfalussy Gábor, Bessenyei Zenó, Szecsey Ernő, Mocsáry Dániel,* v. *Benárd Ágoston, Krudy Ferenc,* v. *Svoy Kálmán, Sinnyei Merse Jnő, Bánó István, Szilágyi Lajos, Mizsa Gyula, Erdőhegyei Lajos, Téglássy András, Görgey László,* v. *Biró György,* v. *Marton Béla, Jurtsek Béla,* v. *Csicseri Rónai István, Pécsi László, Görgey István, Farkas Elemér,* dr *Illés József,* v. *Tóth András,* v. *Árvátfalvy Nagy István, Hertelendy Miklós,* v. *Miskolczy Hugó, Husoczky Lajos, Surgoth Gyula,* v. *Kenyeres János,* v. *Mertsekényi Imre, Turánszky Pál, Boconádi Szabó Imre,* v. *Várady László, Almássy Imre, Törley Bálint, Csikmándy Ernő, Temesváry Imre, Tóth Pál, Molnár Imre, Endre Zsigmond, Pataky Dénes, G. Szalai László, Meskó Rudolf, Haám Artur, Nemerei Sándor,* dr *Benkő Géza, Kovács Sándor, Valentini Géza, Ember Sándor, Rankay Ferenc, Hunyadi Vas Gergely, Erődi Harrach Tihamér, Szeder János, Krüger Aladár, Végváry József, Jenes András, Drózdy Győző, Szily Márton, Cserna Antal, Benkő Géza,* dr *Zsóry Lajos,* gróf *Takách-Tolvay József* és még többen mások.

Délben megérkezett dr *Rákóczy Imre* miniszteri tanácsos, sajtófőnök.

A miniszterelnök a város ötös fogatán

A pályaudvar előtt *százakra menő közönség várta lelkesen a miniszterelnököt. A miniszterelnök Tasnády Nagy Andrással, Lossonczy István főispánnal és Kölcsey Sándor polgármesterrel a város ötösfogatába szállt,* míg a többi miniszterek szintén városi kocsikba. Ezeket követte vagy ötven magánfogat, mely a város főútvonalán vitte ki őket a Stadionba.

A fellobogózott házak mentén *lelkes csoportok éljenezték a miniszterelnököt.*

Harmincötezer ember a Stadionban

Ünnepi díszbe öltözött a Stadion s várta a miniszterelnök és a kormány tagjainak érkezését. A tribün nemzeti színnel bevonva, 10 méteres óriási búzakalásszal a középen a Nep jelvénye a tribün előtt van felállítva a szintén nemzetiszínnel bevont emelvény, — melyen a miniszterelnök s a többi szónokok beszélnek.

Már féltíz órakor óriási tömeg jelent meg a Stadionban, amely a miniszterelnök érkezésekor kb. **harmincötezer főnyire tehető. Egymásután érkeznek meg Hajdúvármegye, Biharvármegye, Békésvármegye, Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegye, Csongrádvármegye, Bereg-, Ung-, Szatmármegye** választó kerületeinek és községeinek a küldöttségei, **zászlók alatt, magyaros öltözetben és sokan közülük zenekar kíséretfel.**

Biharvrmegyéből háromezer kazda, sokan a trianoni határ közeléből, — **Vajay Károly** főispán személyes vezetésével, **gyalog szerrel jöttek be a gazda-napra.**

Féltizenegy **órakor a minszterelnök** megérkezett. **A zsúfolásig megtelt Stadionban az elsősorban ott voltak Debrecen és Hajdúvármegye** előkelőségei, élén **Makláry Károly, Lindenberger János** püspökkel és az összes katona iés polgári előkelőségekkel.

Pontosan féltizenegy óra előtt öt perccel érkezett meg a miniszterelnök úr és sokszáz főre menő kisérete.

A miniszterelnök érkezésénél a MÁV „Egyetértés" zenekara játszott és a frontharcosoknak díszszázada helyezkedett el **Kuráin Gyula** vezetésével az emelvény előtt.

Lossonczy főispán beszéde

A nagygyülést Lossonczy főispán vezette be a következő beszéddel:

Nagyméltóságu miniszterelnök ur, Kegyelmes uram! Kedves Gazda Testvéreim! Őszinte tisztelettel és szeretettel és mély hálával üdvözlö ma miniszterelnök urat és a kormányt, a magyar országgyülés elnökségét és a Nemzeti Egység Pártja országos vezetőségét, továbbá a törvényhozókat, a főispánokat és titeket, kedves gazdatestvéreim, akik összesereglettetek ide a nemzeti egység jegyében. **Ez a tisztelet és szeretet nemcsak a magas közjogi méltóságnak szól, de ezenkivül az igazi jó magyar embernek, amilyennek mi Nagyméltóságodat és a kormányt tartjuk és mi a Tiszántul, az igazi jó magyar embert mindennél többre becsüljük.**

— *Bocskai népe tudja, hogy a nemzet fennmaradása függ annak egységétől, ezért örömmel követi Nagyméltóságod zászlaját.* Mély hálával köszönjük Nagyméltóságodnak, hogy *első útja ide a Tiszátúlra vezetett, ebben jelét látjuk annak, hogy Nagyméltóságod felimserte ennek az országrésznek különleges helyzetét, rendkivüli jelentőségét a nemzet életében.* Személyesen óhajt meggyőződni bajainkról és óhajt azokon segíteni, mert *sok bajunk van nekünk. Az országhatárnak szerencsétlen alakulása folytán elvesztettük természetes piacainkat, a Felvidéket,* fokozta ezn bajainkat a világháború, amely a távolnyugati piacokra kényszeríti feleslegeinket, megtetézve amúgy is magas termelési költségeinket a drága fuvarral, merthisz *különleges helyzetünkből kifolyólag a legmagasabb kataszteri tiszta jövedelem mellett még a származtatási járulék is terheli flödjeinket.* Ha ehhez hozzávesszük a kedvezőtlen talajadottságainkat, ahol a kopár sziktől a sovány homokig mindent megtalálunk, kedvezőtlen klimatikus viszonyainkat, akkor be kell vallanunk, hogy *a Tiszántúl gazdasági forgalmának óriási nagynak kell lennie, hogy elérje azt, amit kedvező viszonyok között élő dunántúli társaink elérnek.* Szorgalomban, kitartásban nemigen van itt hiány, mert hiszen *a tiszántúli gazdáknál talán senki sem szereti jobban ezt az áldott magyar földet és mindent megtesz, csakhogy ennek egy kis darabját is magáénak mondhassa.*

— Mi hivő lélekkel hisszük, hogy Nagyméltóságod segíteni akar rajtunk, annál is inkább, mert hiszen *Nagyméltóságod előtt nem idegenek ezek a panaszok. Erdély havas bércein, a Piave mocsaraiban, ahol együtt küzdött ezekkel a szabolcsi és szatmári huhuszárokkal* (éljenzés), *az est magános óráiban, a harcok szünetében megismerte Nagyméltóságod a Tizsántúl lakóit és a mi sokféle bajainkat.* Ezek az emlékek szoros közösségbe forrasztják az embereket és ezért bizton tudjuk, hogy Nagyméltóságod is vállalja sorsunkkal az eyügttérzést és felénk nyujtja segítő kezét. Ezért nagy örömmel várjuk Nagyméltóságodnak és a kormánynak megnyilatkozást. (Éljenzés.)

Tasnády Nagy András a debreceni nagy találkozóról

Ezután **Tasnády Nagy András,** országos párttitkár beszélt:

— Magyar Testvéreim! Igaz örömmel jöttünk ide Debrecnebe, a Tiszántúlnak ebbe az ősi magyar kultúrális és gazdasági metropolisába, ebbe a városba, **ahol nagy magyar lelkek lobbantak fel és lettek fáklyafény a magyar nép számára: Csokonai, Kölcsey, Arany János, Tisza István;** ahol első nagy lelki benyomásait szerezte, mint gyermek, **országunk kormányzója,** ahol az ősi Kollégium már 400 éve tanít magas müveltségre és ad példát egyszerü külső életformára, ahol évszázadokon át egy **erőteljes gazda-, iparos-, kereskedő-, professzor - társadalom alakult ki.** Igaz örömmel jöttünk ebbe a városba, kedves magyar testvéreim, testvéri találkozóra ennek a városnak sokrétü társadalmával és Tiszántúl népével. Szívünk egész melegével üdvözöljük ezt a hatalmas tábort, amely ma itt egybesereglett. Üdvözöljük Szolnok, Bihar, Békés, Csongrád, Csanád, Szatmár, Szabolcs népét, — üdvözöljük Hódmezővásárhely, Szeged kiküldötteit, üdvözöljük a Jászság, Nagykúnság, a Hajdúság kiküldötteit. Nagy, szinte azt kell mondanom megrendítő látvány ez a hatalmas embertömeg, amely ma itt egybesereglett. Hiszen már munkaidőben vagyunk tulajdonképpen, 1—2 nap és itt van Péter Pál napja, a gazda feni már a kaszáját és féltő szeretettel nézi aranyszínbe forduló búzatábláját és mégis ezren és ezren ültek ma reggel vonatra Tiszántúl sok kicsi és nagyközségében, ültek szekérre, hogy fáradtságot nem sajnálva ide jöjjenek Debrecenbe,

VIDÉKIEK SZINPOMPÁS FELVONULÁSA.

hogy szót halljanak az ország vezetőitől, hogy egymás iránti testvéri érzésüket dokumentálják, megerősítsék azt a szövetséget, amely 1935-ben jött létre köztünk a nemzeti egység gondolatának jegyében.

Kedves magyar testvéreim!

Tudjuk jól, hogy a magyar ember nem könnyen mozdul el hazulról. A magyar ember szereti otthonát, házát, földjét, családját, jószágát és nem szivesen hagyja ott. Nagy dolog kell ahhoz, hogy utrakeljen. Azt hiszem, hogy ezt a tábort ma szivesen inditotta ide, szivesen inditotta azért, hogy elismerését, megbecsülését nyilvánitsa a multért és bizodalmát nyilvánitsa a jövendőben. Azt hiszem, hogy ezt a hatalmas tábort, ennek szivét ma is áthatja a kegyeletes érzés Istenben boldogult Gömbös Gyula iránt, azt hiszem, hogy ennek a tábornak lelkét áthatja a hála érzése Darányi Kálmán volt miniszterelnök ur iránt, aki most is itt van köztünk s nincs kétségem az iránt, hogy ezt a tábort igazi bensőséges bizalom és reménység hatja át az uj miniszterelnök ur iránt. (Nagy éljenzés és taps.)

— **Magyar Testvéreim:** Emlékezzünk egy kicsit! Hat évvel ezelőtt milyen reménytelen kilátástalan életet élt a magyar. Nem volt elegendő munkaalkalom, nem volt ára a gabonának és reménytelenül néztünk a jövendőbe segitség után. Akkor jött **Gömbös Gyula, aki felrázta ezt a nemzetet,** aki megindította a munkát, aki reményt töltött a szivekbe s megmutatta az irányt, amelyben haladva újjáépithetjük ezt az országot. Fájdalom, az ő karja hamar lehanyatlott, a halál elvitte körülnkből. Munkája azonban nem akadt meg. Munkáját folytatta **Darányi Kálmán** (éljenzés), aki aránylag rövid miniszterelnöksége alatt az alkotások egész sorát hozta ennek az országnak.

Pár hét elég volt Imrédy miniszterelnöknek egész sor alkotásra

— Magyar Testvéreim! Nagyon soká tartana, ha én ezeket most itt mind elsorolnám, nem is célja ez a mai gyülésünknek, de pár mérföldkövet hadd mutassak az Ő működéséből: hitbizományi reform, a telepitési törvény, a gazdaadósság rendezése, az ezermillió pengős beruházási javaslat és az országban túlhatalomra jutott zsidóságnak illő mértékre való szorítása. Amikor Darányi volt miniszterelnök úr úgy érezte, hogy a feladatokat, amik rá ki voltak szabva, elvégezte, a munka folytatását átadta utódjának, *Imrédy Béla* miniszterelnök úrnak, s igy jött az ő kormánya. Nem akarok elébe vágni azoknak, amiket a miniszterelnök úr és földmüvelésügyi miniszter úr el fognak mondani, de arra mégis rá kell mutatnom: pár hét elegendő volt arra Imrédy Béla miniszterelnök úrnak, hogy az üdvös javaslatoknak máris egész sorát hozza. Megcsinálta a szesztörvényt, beterjesztette a parlament elé, visszaadta a szeszgyártást annak, akit illet, a mezőgazdaságnak.

— Megcsinálta a hegyközségi törvényt, hogy rendet teremtsen az ország, a nemzet, a nemzeti termelés érdekében, a gyümölcs- és a bortermelés terén. Meghozza a Nemzeti Bank törvényt, amelynek egyik legjelentősebb rendelkezése lehetővé teszi azt, hogy a mezőgazdasági hitel ismét megindúljon s a beruházások terén megindította a munkát. Több, mint *száz millió értékü munkát ad ki,* 6000 új munkáskezet állított már is be utak épitésére s elkészítette a zsidóság illő mértékre visszaszorítására vonatkozó törvényjavaslat végrehajtási rendelkezéseit. Hírdeti a Miniszterelnök Ur a népegységet, a szociális igazságot, több orvost, iskolát, tanitót, boldogabb életet a falusi ember számára.

A magyar nép megtudja különböztetni a buzát az ocsutól

— **Magyar Testvéreim!** Nem folytathatom ezt tovább, folytatni fogja a miniszterelnök úr s a földmüvelésügyi miniszter úr. De pár szót még szólnom kell. Divatba jött ma nagyon a propaganda. Országot járják politikusok s úgynevezett politikusok is és ezek csodát hiredtnek, hirdetik ezt, hogy ők egyik napról a másikra megváltoztatják az ország képét. Félre akarják vezetni ezt a népet úgy, mint ahogy ez máskor is megtörtént már. Mi ilyen propagandát nem csinálunk. Az ilyen propaganda már a magyar népnek nem kell. Sokkal okosabb ennél, semhogy ilyen propagandát bevegyen. A magyar nép meg tudja különböztetni a búzát az ocsutól, az igazságot a hazugságtól, tudja, hogy mit lehet csinálni s tudja mi a lehetetlenség. A mi propagandánk a tények és cselekedetek propagandája, amelyről az elmult három év beszél. A mi propagandánk világosság terjesztése a lelkekben azért, nehogy ezek a lelkek félrevezethetők, az ország ügye pedig ezzel tévútra irányitható legyen.

Tasnády Nagy András.

Régi fényébe állitsuk az országot

— István királynak, első nagy és szent királyunknak ünnepét üljük ebben az évben. Ez a király fogta össze egységbe először nemzetét, ez a király csinált államot, alapított országot és birodalmat. Fájdalom, gonosz kezek ezt a nemzetet szétszaggatták, ezt a birodalmat darabokra törték. A mi feladatunk, kötelességünk az, hogy azt mégegyszer annak régi fényével és dicsőségével együtt helyreállítsuk. Akkor leszünk igazán méltók hozzá s akkor lesz igazi a mi ünneplésünk, ha tudni fogjuk kötelességünket, ha munkánkkal, szeretettel, önfeláldozással, emberiességgel, önzetlenséggel, erőnk minden megfeszítésével törekszünk arra, hogy naggyá és boldoggá tegyük ismét ezt az országot és ezt a nemzetet.

— A m. kir. kormány, élén Imrédy Béla miniszterelnök úrral teljes lélekkel dolgozik ezért az országért és ezekért a célokért. Mi Nemzeti Egység Pártja ilyen lélekkel követjük őket s most, amikor a Tiszántúlnak ezt a nagyszerű gyülését megnyitom, azt kérem, ilyen léekkel kövessenek bennünket s velünk együtt nagy és nehéz munkájában a m. kir. kormányt. (Éljenzés.)

Lázár Andor: A lét vagy nemlét kérdését kalandorok kezébe nem engedi a nemzet

Lázár Andor.

Ezután **Lázár Andor** ny. igazságügyminiszter, Debrecen város képviselője beszélt.

— Tiszántúl népe ült ma össze, a Tiszántúl fővárosában. Összegyült, hogy üdvözlje a magyar kormányt és annak élén Imrédy Béla mniszterelnököt. Feléje nyujta baráti jobbját a magyar erő és kitartás jelét, feléje nyujtja és mondja neki: Uram nyujtsd Te is felénk a Te karodat. Ez a nemzet háború véráldozatain és a bolsevizmus pusztítása után romokban állt itt húsz évvel ezelőtt, romokba dőlt gazdasága, romokba dőltek erkölcsi értékei. Megtagadott magyar érzén, a kereszténység üldözése jellemezte ezt a korszakot. A megcsonkított magyar nemzet fel akart támadni. Fel akart támadni s ehhez a küzdelméhez az erkölcsi erők s az erkölcsi tényezők segitségére volt szüksége. Segitségül hivta a krisztusi

Imrédy miniszterelnök hatalmas beszédben szólt Debrecen és Tiszántul népéhez

Szünni nem akaró tomboló éljenzés fogadta *Imrédy Béla* miniszterelnököt, amikor a szószékre lépett. Beszédét sok helyen szakította meg a percekig tartó ünneplés.

— Magyar Testvéreim! — kezdte beszédét. — Reggel óta repített a vonat a budai halmok ölén elterülő gyárak füstös, kormos körenge[illegible]ből *az áldással terhes rónaságon át a hamisítatlan magyarság ősi fészkébe: Debrecenbe. Hálát adok a sorsnak, hogy a falu népének széles tömegeivel itt állok szembe először, amióta hódoló tisztelettel szeretett kormányzó urunk és a törvényhozás többségének bizalmából viselem a legsúlyosabb, de magyar emberre nézve legnagyobb megtiszteltetést jelentő keresztet.*

— Nem állok szemben a Tiszántúl népével, találkoztunk már mi régen, találkoztunk 20 esztendővel ezelőtt a Piavénál, Szabolcs, Szatmár huszárjaival, akik együtt küzdöttek a komáromi huszárokkal, akiknek soraiban ott álltam én is. (Viharos taps, éljenzés.)

— Az első szavam az emlékezés a régi bajtársak felé, akiket itt üdvözölhetek, de azok felé is, akiket már csak kegyelettel tisztelhetünk, mert elestek a becsület mezején.

— Szólok itt Debrecen és a Tiszántúl népéhez, nemcsak mint miniszterelnök, hanem mint vezetője a Nemzeti Egység Pártjának, amely immár hosszú esztendők óta osztozik abban a súlyos felelősségben, amelyet a kormány visel. Súlyos ez a felelősség azért, mert mérhetetlenek a feladatok és végesek az eszközök.

— Mennyi jogos kívánság, menynyi indokolt óhaj, mennyi szív szól hozzánk és minő sulyos a felelősség: kiválogatni ezekből és megállapitani a sorrendjét azoknak, amelyeket a mi véges eszközeinkkel teljesiteni tudunk.

A Darányi kormány müködéséről

— A magyar embernek igazságérzete, felelősségérzete megérezte ennek a feladatnak terhét és sulyát, ennek köszönhető, hogy az országházban az én bölcs és előrelátó elődömnek, Darányi Kálmánnak (éljenzés) kormányzása alatt olyan légkör alakult ki, amely lehetővé tette, hogy a legnehezebb alkotmányjogi problémák sima megoldást nyerjenek.

— A kormány munkájával törvényerővé vált az a javaslat, amely *új formát ad a magyar nemzet akaratának megnyilvánulására és új eszközöket nyit meg a magyar alkotmány fejlődésére.* De nem állt meg ennek a kormánynak és pártjának működése a közjogi alkotások terén, hanem nekifogott a munkának, nekifogott a népi politika megvalósításához, amelynek alapvetését Gömbös Gyula kezdte meg, de a sors rendelése folytán valóra váltani nem tudta.

— Egymásután láttak napvilágot Darányi kormánya alatt a szociális népi alkotások. Emlékezzünk csak rá, hogy ezelőtt 4—5 esztendővel a magyar agrártársadalom értékesítésének kérdése minő állapotban volt. Minő emberfeletti munka, mennyi gondosság és áldozat vállalása volt szükséges ahhoz, hogy *a búzának az ára 10 pengőről a mai színvonalra felemelkedjék.* A súlyos terheket, amelyek a gazda vállára nehezedtek, *megkönnyítette, 55.000 kisgazdának feje felől vette el az otthon elvesztésének veszélyét,* visszatérítjük a 10 holdon aluli kisgazdák adóját, megfelezi a közmunkaváltságot, a mezőgazdasági munkásság számára megteremti a nyugodt öregséget biztosító öregségi biztosítást. És megveti alapját a hitbizományi reformmal és a telepítési javaslattal az új magyar földbirtokpolitikának. (Éljenzés.)

— A kisiparos, a kiskereskedő, a kisemberek egyéb gondjai sem kerülte el a figyelmet, állami rendelésekkel fordult a kisiparosok felé a kormány és a kisiparosok és kiskereskedők hiteleliátása is nagy lépésekkel halad előre.

— Ennek a munkának vezetője a kormány. A párt segített megvalósítani, de nem sürgetett lehetetlent. Nyugodtan türte a ránk rótt feladatot, összeszorított ajakkal hallgatott és elfojtotta érzelmeit, amikor úgy érezte, hogy az a kötelessége.

— És öt esztendő következetes fáradságát és kockázatát nem tagadó munkájának eredményeképpen lép elő **Magyarország pénzügyi és gazdasági konszolidációja,** (Zajos taps.), **megteremtették a pénzügyi alapjait annak, hogy ezelőtt 3 hónappal a kormány és a párt kiállhasson az ország elé olyan programmal, amelyhez hasonlót a magyar politika még nem látott.** (Viharos taps, éljenzés.)

A legelső magyar álom megvalósitása

— A győri program a megvalósulás állapotába juttatja a legelső magyar álmot: a magyar hadsereg fejlesztését. (Viharos taps, éljenzés.)

— Ez a nemzet mindig tudta kötelességét a világgal és Európával szemben, hiszen évszázadokon át vérzett és verte vissza a pogány destrukció támadásait. Ez a nemzet teljesitette kötelességét és minden igazságtalanság dacára aktiv politikát folytatott, barátokat szerzett és megalapozta a magyar igazság orvoslását.

A kormány ezért dolgozott, ezért vetette meg alapját a nemzet biztonsága biztosításának, ami nem lehetséges másként, mintha jól felszerelt, jól kiképzett, egységes szellemü hadseregre támaszkodhat. (Ugy van! Taps.)

A falu felemelése

— *Másik főgondja a kormánynak a falu felemelése volt. Az összes községeket bekapcsolja a nagy közlekedési hálózatba, egészséges jó ivóvizet ad, orvosokról gondoskodik, a mezőgazdasági termékek értékesítését tárházak, hűtőházak építésével teszi lehetővé, vonatok indulnak meg a magyar föld terményeivel nyugat felé és új piacokat szerzünk a magyar gazda munkája eredményeinek.*

De álprófétáktámadtak...

— Gazdag volt az örökség, amelyet átvettem egy minden ízében keresztyén, nemzeti és jobboldali politikának a gyümölcse. Azt hiheti bárki, hogy ezzel a gazdag örökséggel könnyű sáfárkodni. *Könnyű is volna, ha nem támadtak volna a magyar népben új próféták és álprófétáik* (úgy van, nagy zaj, levelük!), *akiknek lekicsinylés a kenyerük, az ígérgetés a mindennapi imádságuk, akik magyar fülnek nehezen érthető szavakból összeeszkábált ködös zürzavaron kivül, vagy néhány fenegyerek stílusban megírt röplapon kívül vajmi kevéssel ajándékoztak meg a nemzetet.*

Tiszántul népe vigyázzon a tulzókra

— A Tiszántúl keresztyén magyar népét, akiknek lelkébe a jobboldaliságot nem kell belecsöpögtetni, mert benne van, vele született, **vigyázzon a túlzókra, mert azoknak nem a nemzet érdeke, hanem a saját érdekük a fontos, mi különbözteti meg a mi jobboldaliságunkat ettől a túlzó programtól?** (Zajos közbekiáltások: Az önérzet!)

Tekintélyi szabadság

— Magyar Testvéreim! Ha végig pillantatok a történelem során, azt látjátok, hogy nem volt talán más nemzet, amely annyira meg tudta volna valósitani a nemzeti és társadalmi boldogulás két alapvető és látszólag az ellentétes elveknek: a tekintély és szabadság elvének összeegyeztetését. (Ugy van!)

— Ennek a nemzetnek kormányzói nem voltak zsarnokok, tisztelték mindig a kormányzat szabadságát és ennek a nemzetnek népe, amikor ragaszkodott a maga szabadságához, mindig tisztelte, elismerte, kivánta, követelte a tekintélyt. (Ugy van, taps.) Ez az ősi magyar jobboldali program és ennek jegyében legelső harcosa lett ez a párt.

Nincs-e hiba a kréta körül?

— Nem-e különös, hogy Magyarország miniszterelnökének, akinek tekintélyt kell képviselnie és képviseli is, neki kell beszélnie a szabadság értékéről? Arról, hogy a magyar lélekre szükség van és nem tudom, *nem-e ötlött eszetekbe, nincs-e hiba a kréta körül ott, ahol még nemrégen a diktatúra dicsőségét zengették és most az alkotmányosság szelídebb húrjait kezdik pengetni?* (Taps.) *Nem-e él vissza a szabadsággal az, aki gyakorolja, élvezi és követeli a maga számára a szabadságot, de akinek programjáról nem tudni, hogy a nemzet többi hű fiainak véleményét tiszteli-e és megadja-e a politikai érvényesülés lehetőségét?*

Akinek mondani valóia van, ne burkolózzon ködbe

— Sok köd jelentkezett a magyar rónaság felett mostanában, de **ugy érzem, hogy a köd már oszlóban van, bár folyton müködnek a ködfejlesztő gépek.** Ennek csak akkor lesz vége, ha

aki ugy érzi, hogy van mondani valója a magyar néphez, ne rejtőzzék el, a mesterséges ködbe ne burkolózzék be, hanem álljon ki és mondja meg, hogy mit akar és azután állja is! (Viharos taps, éljenzés.)

Az őrségváltásról beszélni kellett

— Vannak más politikusok is, akik azt mondják, hogy Magyarországon megint kezd sok lenni a beszéd. Hát igen, **én és barátaim sokat beszéltünk mostanában, de ecrre a beszédre szükség volt.** — Szükség volt három okból: **mert ködöket kellett eloszlatni és az igazság szavának fényecsóváival kellett világosságot deriteni a félhomályba, — kellett beszélni és kell is beszélni, mert az a munka, amely szerte ebben az országban folyik, műhelyekben, falvakban, csak akkor ad egészséges erőt és boldogulást, ha azonos, egységes, tempóval fogják össze a nemzet szolgálatában. És kellett beszélni azért is, mert amikor őrségváltás van és új kormány áll a posztra, annak meg kell mondania, bele kell csöpögtetnie minden magyar lélekbe, hogy merre vezet az útja, merre akarja vezetni nemzetét, a rábízott drága kincset.** (Ugy van! Ugy van!)

— Elismerem, hiba lehet a sok beszéd. De mikor hiba? *Hiba, ahol a cselekvést gátolja, akadályozza, ha visszatartja a kor-*

mányt attól, hogy a hajót előre vigye és a szirtek között átvezesse.

— *És ha visszatekintik arra a hat hétre, amióta barátaimmal együtt a kormány kerekénél állunk, nincs okunk a szégyenkezésre.* (Ugy van, taps.) *Örököltünk egy nagy és nemes feladatot: a győri program végrehajtását. Ez megindult.*

— **Talán milliót meghaladó rendeléssel dolgozik az ipar a hadsereg érdekében.** (Viharos taps.) **Százötven kilométer új, elsőrendű közut épitésére ad ki a kormány rendelést, hatodfélezer magyar munkás dolgozott juniusban — mig másutt kenyeret nem talált — a bekötő utak épitésén.**

— **Néhány nap mulva a magyar gazdasági élet lejegyzi a győri program kivitelezéséhez szükséges első 125 millió összegű kölcsönt.**

A zsidótörvény végrehajtása

— **Ránk maradt más örökség is. A társadalmi és gazdasági egyensuly hatályosabb biztositásáról szóló ugynevezett zsidótörvény. A zsidótörvényt képviseltük és elfogadását biztositottuk a felsőházban. Ennek a törvénynek gazdasági szempontból legfontosabb rendelkezéseire a végrehajtási utasitást a mai napon, tehát a törvény által megengedett 3 hónap helyett már 1 hónap mulva kiadtuk.**

A kormány eddigi munkái

— **Beterjesztettük és törvényerőre emeltük a javaslatot, amely az egyesülési szabadsággal való visszaélés és az izgatás ellen tartalmaz biztositást és hatékonyabb rendelkezést.**

— **Hozzányultunk a magyar agrárélet egyik legfájóbb problémájához és beterjesztettük a szesztörvényt.** (Viharos taps.)

— **Megvetettük alapját a hegyközségi törvénynek, amelyet elődeink készitettek elő gondosan.**

— **A magyar szőlő- és gyümölcstermelés okszerű fejlődésének érdekeit szolgálják ezek a törvényjavaslatok.**

— **És végül benyujtottunk egy javaslatot, amely *az új Magyarország hitelélet alapjait van hivatva megteremteni, a Magyar Nemzeti Jegybank reformját, amely a magyar érdekek és elsősorban a magyar agrárérdekek szolgálatában áll.*** (Zajos éljenzés.)

— **Ennek a törvénynek megszavazásával egyben valóra vált egy másik programpontnak gyakorlati keresztülvitele is, *a Nemzeti Bank tartalékaiból 10 millió pengős alap képeztetik, amely arra szolgál, hogy a kisember, a kisgazda, a kisiparos hitelellátását elindítsa és lehetővé tegye.*** (Éljenzés, taps.)

— **Az árpolitika terén belenyúltunk az események folyásába és az árkormánybiztos tevékenysége már számos, a mezőgazdaság szempontjából igen jelentős árcsökkentést ért el.**

— **A nemzeti politika szempontjából egyik legfontosabb teendőnknek, a magyar repülésnek alapjait teremtettük meg, amikor a kormányzó úr 70-ik születésnapjának emlékére a Horthy Miklós nemzeti repülőalapot megteremtettük.**

— **Aki még kritizálni akar, hogy sok a beszéd, annak felelnek majd a tettek, én többé nem foglalkozom velük.**

Nem szünetel a munka nyári időben sem

— **Nem fog szünni ez a serény munka a nyári időben sem. Dolgozunk az őszi programon, amely a törvényhozásnak és a közvéleménynek bőséges alkalmat fog hozni a kritikára, a hozzászólásra, — esetleg a gáncsra is.**

Tervszerű lépések a Tiszántul érdekében

— **A földmüvelés körében éppen a Tiszántúl szempontjából tervezünk nagyjelentőségű lépéseket.** Nem veszem el az én igen tisztelt barátom, a földmivelésügyi miniszter úr kenyerét, ő fog és ő a leghivatottabb erről beszámolni. **Ő fogja elmondani azt is, hogy a Tiszántúl mezőgazdaságával kapcsolatban, amelynek egyik gyenge pontja az állattenyésztés és értékesítés, mit tervez.** Foglalkozik a miniszter úr a mezőgazdasági igazgatás átszervezésének kérdésével, mert a mezőgazdasági kamarák bevonásával megteremtjük annak lehetőségét, hogy a falu népe oktatásért bármikor fordulhasson a mezőgazdaság hivatott szerveihez. A mezőgazdasági oktatás számára is lesz neki Debrecen számára kellemes mondanivalója.

— Végül foglalkozik a földmüvelésügyi miniszter úr annak gyakorlati kidolgozásával, miként lehet elérni földbirtokpolitikánk egyik legfontosabb programpontját: a házhelyhez juttatások megorsitását.

Ipari és kereskedelmi reformok

— *Az ipar és kereskedelem terén nagy átszervezési munka vár reánk.* Országgyűlési bemutatkozó beszédemben megmondtam, hogy a kereskedelmi és iparkamarák bevált intézményét át akarom szervezni, fel akarom frissiteni és be akarom oltani az új magyar keresztény nemzeti és jobboldali politikába. (Éljenzés.) *Debrecen kereskedői és iparosai, ti a régi híres tradiciók őrzői rá fogtok ismerni ezekben a reformokban azokra az eszményekre, amelyek éltetnek benneteket, mikor a nemzet szolgálatában kereskedtek és ipart üztök.* A kereskedői és iparosi becsület és tisztesség lesz a vezérlő elve ezeknek az új reformoknak.

Megszervezik az állami munkaközvetitést

— **A gyáripari munkásoknál bevezetjük a családi bér rendszerét, amely már 1939 január 1-étől kezdve életbe fog lépni.** Megszervezzük a munkás szabadidejének eltöltésére szolgáló kereteket. Megszervezzük a munkaközvetitést, mert azt nem lehet idegen kezekben hagyni. **Gyakorlati térre visszük át azt a programot, amelynek alapjául tizmillió pengős tartalékalapot teremtettünk a kisiparosoknak és kiskereskedőknek hitellel való ellátására.**

1940-re készen lesz a hajózható csatorna

— **A közlekedési politika terén a Körös hajózhatóvátétele nagy lépést jelent az Alföld szolgálatában. 1940-re készen lesz ez a nagy munka, amely a szentandrási duzzasztónál folyik és amely lehetővé fogja tenni, hogy a Hortobágy, a Sebes-Körös Kőrösladányig, a kettős Körös Békésig hajózható legyen.**

Adókönnyitések

— **A pénzügyminiszter úr, akinek keze alatt csak úgy ég a munka, az adózás terén dolgoz ki és készit elő az őszi programban bevezetendő reformintézkedéseket, amelyek könnyitéseket adnak a kisembernek, a sok gyermek gondjaival küzdő családapáknak, igazságosabban elosztja a terheket.** (Viharos taps.) Foglalkozni fog a pénzügyminiszter úr a belső forgalom élénkitésével és a belső vámok lebontásával, úgy hogy ez a városok gazdálkodását azért ne ingassa meg.

Az ifjuság kérdése

— **A kultuszminiszter az ifjúság kérdésével foglalkozik nagy szeretettel, nagy hozzáértéssel, régi barátjaként és régi bajtársaként ennek az ifjúságnak. A nemzetnevelés nagy munkája az ő legszebb feladata. Ő és a honvédelmi, belügyminiszter urak lesznek kidolgozói a magyar munkaszolgálat rendszerének. Addig is már százai a fiatalságnak munkatáborokban dolgoznak, akik az égő nyári nap hevében megtanulják becsülni a kérges tenyerek munkáját.** (Zajos taps.)

— **Ez a munkában való testvéri kézfogás fogja megteremteni a nemzet legigazibb egybeforrását.**

Szociális program

— *Belügyi téren az új magyar szociális munka megteremtése a belügyminiszter úr programja.* zel való ellátása a falvaknak, a zel vlaó ellátása a falvaknak, a nemibetegségek elleni küzdelem, a családvédelem problémája, az anyák, a szülőanyák és csecsemők védelme és ápolása. Az igazságügyminiszter úr a magyar jogalkotás erkölcsi problémáival foglalkozik fájó kérdésekkel: mint az összeférhetetlenség kérdése (helyeslés), amelyet pedig meg kell oldani úgy, hogy ez a méreg egyszer kiküszöbölődjék a magyar közéletből.

— *Az álláshalmozás terén a visszaélések elleni küzdelem kérdésével nem elég foglalkoznia a kormánynak, a nemzet egészséges szelleme lesz a legnagyobb biztositéka a kormány munkájának.*

— *Nem lehet, hogy emberek, akik a nemzeti önállósítási alapból önálló existencia megteremtésére kölcsönt kaptak, utána állást vállaljanak.* (Ugy van.)

Az igazi keresztény politika

— Magyar Testvéreim! Elmondtam, hogy **mi a különbség az építő jobboldali politika és a tulzás között,** rámutattam arra, hogy mit cselekedtünk és mik a legközelebbi programpontjaink, azt hiszem, nyugodtan bocsájthatom a ti birálatotok itéletetek alá: **Keresztyén-e ez a politika, nemzeti-e ez a politika, jobboldali-e ez a politika!** (Viharos taps, ugy van.)

— **Keresztény ez a politika, mert a krisztusi igazság talajából fakadt fel, annak az igazságnak talaján, amelyen felépült a magyar protestantizmus fellegvára.**

— **Keresztény ez a politika azért, mert a gondokkal, bajokkal küzdő, ennek a törzsökös keresztény magyar népnek boldogulását szolgálja és elhárit annak útjából minden akadályt.**

— **Jobboldali ez a politika, mert a legnemesebb magyar hagyományoknak az éltető vizéből táplálkozik, jobboldali, mert a tekintélynek a tiszteletét a szabadságnak a szeretetével egyesiti, jobboldali, mert a családnak és a magyar fajnak szeretete és védelme fűti és jobboldali azért, mert a magyar lelkiségből és annak megértéséből egy tapodtat sem enged. A népiesség egységében fogja össze ez a politika a népet és ez a népiesség abban áll, hogy vissza adjuk mindenkinek emberi méltóságát, kölcsönösen segitjük egymást, az összetartozás érzését ápoljuk, tisztviselő és földmives, professzor és iparos, öreg és ifjú között jelenti ez a népiesség politikáját, hogy a falut felfejlesszük arra a kultúrszínvonalra, amelyen városaink vannak és ez a politika a szociális, a gazdasági élet szolgálatában áll, ami azt parancsolja, hogy ne nyugodjunk addig, amig nyomor és szenvedés van, amig az apa nem tud éhező gyermekének kenyeret adni** (Taps.), **amig munkáskéz tétlenül hever, amely politika alapja a szentistváni birodalomnak.**

— *Ha ezt a politikát röviden két szóval akarom jellemezni, azt kell mondanom: ez a nemzeti egység politikája.*

— *Tiszántúl Népe!* — emelte fel hangját a miniszterelnök. — *Én bizom bennetek és tudom, hogy nem fogok bennetek csalatkozni* (viharos taps, úgy van), *ti megértitek ennek az egységnek hivó szavát és követni fogtok minket azon az úton, amely elvezet a magyar feltámadáshoz.* (Szünni nem akaró tomboló taps, éljenzés.)

Sztranyavszky Sándor földmüvelésügyi miniszter a Tiszántul megsegitéséről

A nagygyűlés közönsége, mely mindvégig nagy figyelemmel hallgatta a miniszterelnök beszédét és sűrűn szakította **félbe tapsával és helyeslésével Imrédy Béla szavait,** a beszéd elhangzása után hosszú percekig viharosan ünnepelte a miniszterelnököt.

Imrédy Béla miniszterelnök után Sztranyavszky Sándor földmüvelésügyi miniszter lépett a szónoki emelvényre.

Ha végig tekintek ezeken a sorokon — mondotta többek között a miniszter — és végig szánt képzeletem a **Tiszántúl istenáldotta földjén, visszaemlékezem a háborút követő időkre, amikor a Tiszántúl,** valamint a keleti és északkeleti Magyarország gazdái és földmüvesnépe igen súlyos és nehéz időket élt át. Az országnak ez a része esik legtávolabb azoktól a határállomásoktól, amelyeken át kifelé szállithatjuk terményeinket. **A trianoni békeparancs Felső-Magyarországot elvágta az ország testétől és a Tiszántúl népe számára ez rendkivül megnehezitette a a terények értékesitési lehetőségét. Ezért a magyar kormánynak egyik legfontosabb kötelessége az, hogy mindent megtegyen annak érdekében, hogy ennek az országrésznek a termények számára biztositsa az egyenlőséget, az ország többi részében termő termények értékesitésével együtt. Lehetetlen helyzet ugyanis, hogy a Tiszántúl észak és északkeleti Magyarország gazdái önhibájukon kivül teljesen el legyenek zárva a kiviteli lehetőségktől, hogy ez az országrész önhibáján kivül külön adót fizessen olyképpen, hogy minden reményét kénytelen pengőkkel olcsóbban odaadni, mint más, csak azért, mert Isten úgy rendelte, hogy ezen az országrészen kell élnie és gazdálkodnia.**

— Melyek tehát azok a feladatok, amelyek a kormányra, elsősorban a földmüvelésügyi kormányzatra várnak? Itt állunk aratás előtt, a búza értékesitésének kezdetén. Vigyáznunk kell arra, hogy levonjuk a mult tapasztalatait ebben a kérdésben. Nem szabad figyelmen kivül hagyni, hogy lehetőleg az egész ország területén egységes búzaárat kell kialakitani. Ezért gondoskodni kivánunk arról, hogy a búza

IMRÉDY MINISZTERELNÖK BESZÉL, ALUL A KORMÁNY TAGJAI ÜLNEK.

LOSSONCZY FŐISPÁN BEVEZETŐ BESZÉDET MOND.

ára szerte az országban húsz pengő körül maradjon. Minden gazdának ezt az árat kell megkapnia, az értékesítési állomáson, tekintet nélkül arra, hogy milyen távolságban van a határállomástól. (Éljenzés). A múltban szokás volt az értékesítési időszak kezdetén az új termés piacra kerülésekor a gabonaárának lecsökkentése, spekulációs célokból. A múltban aratás után mindig aláhanyatlottak a gabonaárak, tekintet nélkül arra, hogy milyen termésre volt kilátás. A kormány gondoskodni kíván arról, hogy ez a jövőben meg ne történhessék. Ezért innen figyelmeztetem tiszántúli gazdatársaimat, de az ország gazdatársadalmát is, hogy figyeljen arra, hogy betakarítás után ne dobja piacra egyszerre gabonáját, hanem fokozatosan elossza különböző időszakokban, úgy vigye azt piacra, hogy megvalósítható legyen a kormánynak az a törekvése, hogy az egész éven át tartani lehessen ezt a 26 pengős körüli búzaárt. Figyelmeztetem a gazdákat, hogy ne engedjenek olyan csábításoknak, amelyek a 19 pengőn aluli áron akarnák átvenni tőlük a búzát. (Éljenzés).

— Szükség van azonban arra is, hogy a gazdatársadalom is megértse, hogy nem lehet a búzával spekulálnia. A kormány nem hajlandó türni azt, hogy az értékesítési év végére 25—30 százalékkal felemelkedjék a búza ára. Ezt nem is a gazdák felé kell mondanom, mert a termelési év vége felé a gazdák kezén már alig van búza. — Ezeket a magas árakat, amelyeket az év vége felé most is megpróbáltak felcsigázni, már nem a magyar gazda élvezi, mert nem a magyar gazda kezében van ezekben a hónapokban a búza Én pedig, mint a magyar gazdák miniszt ere a magyar gazdák érdekeit tartom szemelőtt s ezeket a szempontokat meg is védem örömmel. (Éljenzés).

Foglalkozom a Hortobágy kérdésével

— Van még egy-két szavam az állatértékesítés és állattenyésztés kérdésével kapcsolatban is. A tiszántúli állattenyésztés az ország többi részéhez, különösen a dunántúli részekhez viszonyítva, elég hátramaradt állapotban van. Ezt nagyrészt annak tulajdonítom, hogy a Tiszántúl sem megfelelő legelőgazdálkodás nem folyik, tem pedig takarmánytermesztés nem történik. Már pedig szép és jó állatot csak megfelelő legelő és takarmány mellett lehet nevelni.

Ha valaki állatot akar nevelni, akkor a legelőket megfelelő állapotban kell tartani.

— A tennivaló elsősorban az, hogy megtanítsuk a gazdákat arra, törekedjenek több takarmányt használni földjükön, mert hiszen a gazdák számára az alapot még itt az Alföldön is a búza mellett leginkább a jószág, az állat adja meg. Az állattal foglalkozni, nevelni, a külföldre való szállításra is alkalmassá tenni az Alföld gazdáinak jövőbeni kötelessége. Törekedni kell a legelőjavításra. Itt van a Hortobágy, Debrecennek ez az ékessége, amelyen ha végignézek s keresem az ősi hagyományokon kívül a nemzetgazdálkodás szempontjából értékes kincsét, meg kell hogy állapítsam, hogy a Hortobágy, mint legelő, nem nyujtja a szarvasmarha- és juhállomány részére azt a táplálékot, amelyre szükség volna. A kukoricaszáron telelt jószágot tavasszal kivisszük a Hortobágyra, ott két hónapig jól lakhatik, megerősödik, meghízik, de a nyár többi hónapjaiban azt, amit előbb felvett, leadja. Ebben a kérdésben is rendet kell teremteni. A magam részéről is törekedni fogok a Hortobágy kérdésével foglalkozni, hogy foglalkozzanak az illetékes szakkörök, mert a Hortobágy a nemzet számára megbecsülhetetlen kincs csak akkor lesz, ha mint legelő is teljesíteni fogja kötelességét és nemcsak mint mutatványszám fog szerepelni a külföldi látogatók előtt. Gondoskodni kívánunk arról, hogy megfelelő szállítási lehetőségek legyenek az Alföldön nevelt és felhízlalt jószág számára. Ebben a kérdésben a kormány kedvezményt akar nyujtani részben az által, hogyaz exportra került állat megfelelő áron legyen értékesíthető és egyenlő lehetőség biztosíttassék az exportra kerülő állat értékesítésénél úgy a Dunántúl, mint a Tiszántúl gazdái számára. Látom, vannak itt dunántúli gazdák is, akik közben fejüket csóválják, már pedig, ha számolok azzal, hogy a Dunántúl gazdái húsz esztendőn keresztül mennyi előnyben részesültek a Tiszántúl gazdáival szemben — bármilyen nagy tisztelettel is viseltetem a fejcsóválók személye iránt —, az igazságot elhallgatni még sem fogom és a konzekvenciákat levonom.

Fuvarkedvezmények

— Kedves Gazdatársaim! Azonban nemcsak külföldre kerül innen állat, annak egy része Budapest felé gravitál és Budapest élelmezési céljaira szolgál. Ezzel kapcsolatban törekszünk arra, hogy az ország központjától 150 kilométernyire, vagy még ennél nagyobb távolságra fekvő országrészek 50 százalékos fuvarkedvezményt kapjanak. Törekedtem biztosítani — és sikerült is —, hogy a tenyészapaállatok, egyáltalán a tenyészállatok (vonatkozik ez az üszőkre is) vásárlása és szállítása esetén 80 százalékos fuvarkedvezményben részesüljenek a gazdák, akik a Dunántúlról, vagy az ország bármely részéből a Tiszántúlra hoznak tenyész állatot. Igy csak a 20 százalékos fuvarrész lesz fizetendő, amelyet — különös figyelmet érdemlő esetekben — a miniszter meg fog téríteni. Az apaállatoknak elszállítása tehát ingyen fog történni.

— A rozsértékesítés terén a búzához hasonló kedvezmények adásától el kellett tekinteni. Ebben a kérdésben nics hátrányban a Tiszántúl, azért ebben igazságot tenni olyan értelemben, mint a búza kérdésében nincs is szükség. A Budapestre kerülő mezőgazdasági termények tekintetében Budapest olyan súlyos vámokkal és illetékekkel rója meg különösen az állatot, hogy Budapest székesfővárost felhívni erre kötelességemnek tartom, mert például a marháért 90 pengős vámot és illetéket szedni túlzott ígény akkor, amikor az állatárak körülbelül 30 százalékkal szálltak alá. Egy 800 pengős ökörért vagy tehénért 90 pengőt adózni még inkább el lehet képzelni, minthogy egy 4—5—600 pengőre alászállt jószág után ugyancsak 90 pengőt fizetni. Ebben a kérdésben eljárni kötelességemnek tartom és itt különös szerencsével is dicsekedhetem mint földmüvelésügyi miniszter. Ez a szerencse pedig az, hogy a magyar kereskedelem ügyének élén a miniszterelnök áll. A kormány egyik tagjának megértést keresni a kormány másik tagjánál, különösen akkor, ha földmüvelésügyi és kereskedelemügyi miniszter személyében egyúttal nem a kormány fejét és elnökét tiszteljük, aki közgazdasági, de politikai érzékével is jobban tudja érzékelni a miniszterelnöki székből a magyar gazdának és földmüves népének a bajait, mint egy tárcaminiszter.

— Az állattartással együtt jár a földnek jobb termő erőben való tartása is. A magyar Alföld földje kétségtelenül őserővel rendelkező talaj. Ez az őserő azonban nem hozza ki a magyar földből mindazt, amit ki tudunk hozni, ki kell hoznunk, mert olyan időket élünk, amikor

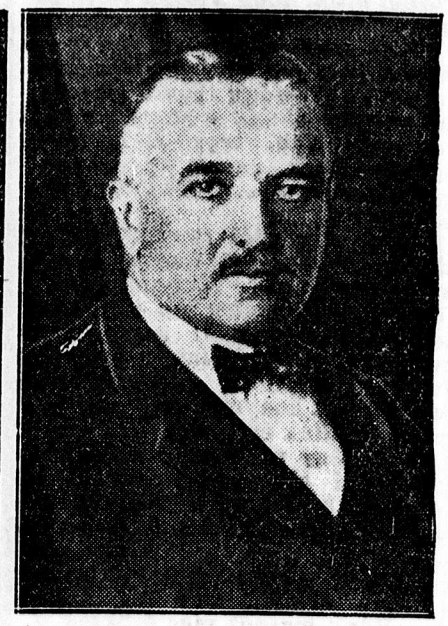

SZTRANYAVSZKY SÁNDOR.

értékeket nem hagyhatunk kihasználatlanul. Fontosnak tartom a műtrágyázás kérdését, mert ezzel is fokozni tudjuk földünk terméstöbbletét.

— A műtrágya használata kérdésében nehézségeink voltak: egyik, hogy drága volt, a másik pedig, hogy a gazdák nem szerették, mert nem szokták meg. Gondoskodni kívánunk arról, hogy az ország műtrágya szükségletét megfelelő áron biztosithassuk. A szállitási kérdésekben a kormánynak sikerült elérni a 98 fillért.

A középfoku mezõgazd. iskola Debrecenben

— A gazdatársadalmat erre fokozatosan és következetesen kell ránevelni. Erre szolgál a mezőgazdasági szakoktatás. Debrecenben a Gazdasági Aakadémia mellett a közeljövőben középfoku mezőgazdasági iskolát akarunk létesiteni, amelynek az lesz a hivatása, hogy az alföld gazdáinak fiait megtanitsa a magyar föld hasznosabb, célirányosabb megmüvelésére. Eddig a jobbmódu magyar gazda gimnáziumba járatta fiát, megszerezte számára az érettségit, amellyel kezében hazajött és legtöbb esetben nem tudta, mihez kezdjen. A középfoku mezőgazdasági iskolákkal azt akarjuk elérni, hogy a négyosztályu gimnázium elvégzése után odamehessenek a gazdaifjak ezekbe az iskolákba és igy figyelmüket ismét a magyar föld felé irányithassuk. A téli gazdasági tanfolyamok és téli gazdasági iskolák rendszerét is fejleszteni kivánjuk.

— Megemlékezni kivánok itt elődömről, Darányi Kálmán őexcellenciájáról, aki a mezőgazdasági szakoktatás kérdésében, mint annyi más mezőgazdaságot érdeklő kérdésben messzehaladó nagy lépéseket tett előre. Meg kell még emlékeznem az alföld öntözésének kérdéséről is. Erre külön hivatalt létesitett a kormány, amelynek élén egy lelkes magyar ember áll Kállay Miklós személyében. Az öntözési hivatalnak az a feladata, hogy előre megállapitott program szerint a rendelkezésre álló anyagi eszközökhöz mérten az Alföldet csatornákkal lássa el.

— Arra törekszünk, hogy az alföldi önözös kérdésében mindig nagyobb lépéseket tegyünk előre és eddig közel négymillió pengő fordittatik erre a célra. Remélem, hogy ez lehetővé teszi egyes megkezdett munkák befejezését.

— A magyar gazdatársadalom eléggé szertehúzó társadalom volt. A magyar gazdatársadalomnak éreznie kell, hogy összetartsunk és egy úton haladjunk a kitüzött azonos célok felé. A kormány a maga munkájával eredményt elérni csak akkor tud, ha a magyar gazdatársadalom is megérti, hogy együtt, egy fedél alatt van a helye. A magyar kormány a maga kötelességét a magyar nép és a magyar föld iránt hűséggel teljesiteni fogja. Itt a perzselő nap hevében száll imádságom az Istenhez, áldja meg a magyar földet, a magyar népet, adjon az idén bőséges áldott jó termést, és tegye lehetővé azt, hogy a magyar gazda jól értékesithesse. Isten áldása legyen mindannyiukon, legyen otthonmaradt családjuknak minden tagján, akiknek mondják meg, hogy maradjanak hűek a magyar földhöz, sohasem szakadjanak attól el.

A gyülés közönsége hosszasan éljenezte a minisztert.

Megay Meissner képviselő beszéde

Ezután Megay Meissner Károly képviselő lépett a szónoki emelvényre és a következőket mondotta:

— A magam nevében is, mint ennek a nagygyülésnek egyik szervezője, — őszinte tisztelettel üdvözlöm és igaz magyar szeretettel köszönötm a nagygyülésen megjelent minden rendü és rangú magyar testvéremet.

— Nem volt még kormányzat, melynek ilyen nagy tömegek előtt lett volna alkalma programját kifejteni, de nem is volt párt, amely a maihoz hasonló nagy tömeget megmozdithatott volna. Hálásan köszönjük a kormányzatnak gazdagyülésünkre való lejövetelét, de köszönet illeti mindazokat, akik nagygyülésünk szervezési munkálataiban résztvettek, de azokat is, akik ezen gyülésünkön megjelentek. A mai nagygyülésünk ékes bizonysága a Nemzeti Egység Pártja nagyságának és biztos záloga a párt további fejlődésének. (Helyeslés).

— Az a rend és fegyelem, amivel pártunk vidéki nagy tömegei úgy a gyülés szervezésével kapcsolatosan, mint itt is viselkednek, kiválóan jellemzi a Nemzeti Egység Pártja tagjainak fegyelmezettségét. A Nemzeti Egység Pártjának tagjai ismerik a rendet és fegyelmet, azt megtartják és ha arra sor kerülne, lesz bátorságunk és erőnk hogy mindenkivel és minenkikkel meg tartsuk, akik a nemzet egyetemes érdekei ellen akarnak cselekedni. A rend és fegyelem a nemzet egyetemében való áldozatos és önfeláldozó munkában a Tiszántúl közönsége, annak is elsősorban gazda- és földmunkástársadalma midenkor kivette és ki fogja venni részét.

— Az elmúlt évek során a Tiszántúl lakossága többizben sürgette és kérte az államhatalomnak nagyobb mérvü támogatását és segitségét. Az ezirányú panaszok és kivánságok hangja talán élesebb és szenvedélyesebb volt, mint az ország más részének társadalmáé s ezért ebben az országban sokan azt az igen téves következtetést vonták le, hogy elégedetlenebbek, nyugtalanabbak természete váltotta ki ezt az élesebb hangot és minden különösebb indok és ok nélkül kivételes elbánást akar ömagának biztosítani. A Nemzeti Egység Pártja tiszántúli képviselői több alkalommal tartottak értekezletet és annak eredményeképen részletes emlékiratot dolkoztunk ki, amelyből mindenki megyőződést szerezhetett arról, hogy a Tiszántúl lakossága nehéz helyzetben van és kérdései méltányosak, indokoltak és jogosak.

— Hangsúlyozni kivánjuk, hogy mi tiszántúliak nem akarjuk magunkat a nehéz magyar sorsközösségből kivenni hanem tisztán s kizárólagosan arra törekszik és ezért harcolunk, hogy a trianoni békeparancs folytán előállott különösen nehéz helyzetünkben, valamint a több évtized óta rossz termés-eredményeink miatti nehéz helyzetünkben ne kelljen sokkal súlyosabb terheket viselniünk, mint az ország más részén lakó, könnyebb életviszonyok között élő, kedvezőbb közgazdasági viszonyok mellett dolgozó magyarok. (Helyeslés).

— Örömmel és megnyugvással állapitom azonban meg, hogy az utóbbi időben számtalan olyan kormányintézkedés történt, amelyek alkalmasak arra, hogy a Magyar Alföddel elsőrenden a Tiszántúllal szemben könnyelmüen elkövetett évtizedes mulasztásokat pótolják.

— A kormányzat eddig intézkedéseiből azt látjuk, hogy az nemcsak megérti, hanem át is érzi az ország keleti részének nemzeti és közgazdasági fontosságát.

— Különös megnyugvással tölt el bennünket, tiszántúliakat vitéz Imrédy Béla miniszterelnök úrnak, pártunk vezérének, azon elhatározása, hogy a földmüvelésügyi kormányzat élére Sztranyavszky Sándor nagyméltóságát hivta meg. Hisszük és reméljük, hoky a magyar föld iránti szeretetével s erős akaratával Tiszántúl jogos és méltányos kivánságait meg fogja valósitani.

— Magából abból a tényből, hogy a földmüvelésügyi tárca élénk Sztranyavszky Sándort üdvözölhetjük, azt a következtetést vonjuk le, hogy a kormányzat a jövőben a gazdaságpolitikai kérdésekkel behatóbban kiván és fog foglalkozni.

— Biztosan hisszük és reméljük, hogy Tiszántúl társadalmi, gazdasági és szociális ellentéteit, az abból származó feszültséget, a bekövetkezendő kormányzati intézkedések enyhiteni fogják. Tiszántúlra nyugodtan rá lehet mondani, hogy ez az országrész az ellentétek hazája. Városainkban az egyetemen kivül álló, sőt világhires kórházak vannak, ezzel szemben a vidéken orvos és gyógyszerhiány miatt nagy a halandóság. Kiváló egyetemünk és iskoláink mellett igen nagy az analfabéták száma. Itt vannak világvárosi középületeink, de ugyanakkor a nép nagy tömegei emberhez nem méltó, s egészségtelen lakásokban laknak. Kiváló útjaink mellett a dülőutak nagyrésze megközelíthetetlen, járhatatlan. Jó termő területeink mellett ott vannak terméketlen szikeseink, futóhomokjaink. A nagy vagyonnal bíró emberek mellett ott vannak a nagy nyomorban sinylődő tömegek. Hosszú lenne felsorolni ezeket a gazdasági és szociális felszültségeket, amelynek következménye a társadalmi ellentétek feszültsége. Minden okunk meg van arra, hogy bizzunk a kormányzatban, hogy a Tiszántúlnak ezen nagy ellentéteit, nagy feszültségeit megszünteti..

— Ennek a megszüntetése érdekében kiván és fog dolgozni a Nemzeti Egység Pártja és annak minden egyes képviselője.

— Megérdemli Tiszántúlnak a népe hogy sorsával különösen foglalkozzanak, mert ez a vidék a magyarság erejének kiapadhatatlan forrása. Tiszántúlnak népe, amely az elmult évek sorscsapásai között anyagi bajokkal küzdve, sokszor kegyetlen adóvégrehajtások közepette, sokan éhezve és fázva, megmaradtak jó magyaroknak, mert meg akartak magyaroknak maradni, ez a nép különös módon megérdemli, hogy sorsával foglalkozzanak.

— Mi a jövőben a miniszterelnök úr elgondolása értelmében a nagy s egyetemes gazdasági és szociális s kultúrális kérdésekben együttes erővel, fokozott mértékben fogunk dolgozni, s arra törekedni, hogy elmosódjanak az élesebb pártpolitikai ellentétek, amelyek a mai időkben s a jelen körülmények között nemhogy nem szükséges, hanem egyenesen káros. A Nemzeti Egység Pártjához látjuk, mint kimondottan jobboldali pártban, azt a magnetikus erőt, mely alkalmas arra, hogy az összes jobboldali, az igazi keresztyén és nemzeti világnézetben élő és dolgozó magyar nömeget egy táborba hozza. (Helyeslés).

— Ebben a hitben és igéretben a Tiszántúlnak igazán magyarul érző és gondolkozó társadalma nevében még egyszer hálásan köszönjük a miniszterelnöknek és kormányának megjelenését, mert megjelenésükkel örömünneppé tették számunkra ezt a napot, szavaik és kijelentéseik további munkára és kitartásra ösztönöznek.

— Kérjük, hogy olyan szeretettel és figyelemmel kisérjék Tiszántúl sorsát, mint ahogy azt eddig tették, mert mi a Nemzeti Egység *Pártjának tagjai, nemcsak mint miniszterelnököt tiszteljük, hanem mint vezérünket őszintén szeretjük is.* (Lelkes éljenzés.)

— Ha a Miniszterelnök úr és kormányzata a következő órákban körülnéz közöttünk, a szemekből nem a félénk alázatot, hanem a szabad ember büszke öntudatát, igaz szeretetét és ragaszkodását láthatja és érezheti maga felé sugározni. Ez a szeretetünk és ragaszkodásunk kísérje további felelősségteljes munkájában, amelynek eredményességében egy percig sem kételkedünk.

— A szebb és jobb jövőbe vetett hittel kezd hozzá a Tiszántúl gazda és *földmunkás népe a legnagyobb magyar gazdaünnephez, a most bekövetkezendő aratáshoz, amely munka nyomán nem a politikai pártok különböző keresztjeivel, hanem az élet keresztjeivel: a búzakeresztekkel lesz teleszórva az annyira szeretett magyar földünk.*

— Hirdetjük és hangoztatjuk, hogy Tiszántúl népe nem eltartottja, de fenntartója akar lenni ennek a nemzetnek, de hogy ezt nehéz helyzetében megtehesse, ehhez kéri és kivánja a kormányzatnak fokozott mérvü támogatását és gondoskodását.

Lelkes éljenzés és taps kisérte Megay képviselő beszédét.

Lossonczy főispán: Uj kor kezdődik a Tiszántulon

Lossonczy István főispán pregnáns zárószavaival ért véget a végig nagy lelkesedéssel hallgatott gazdagyűlés.

— Aki végigállta ezen a délelőttön a tüző nap hevét — mondotta Lossonczy főispán —, az nem bánta meg. Érezte itt mindenki, hogy itt nem csak ígéreteket kapott, hanem egy új kor kezdődik a Tiszántúlon.

Megköszönte Imrédy miniszterelnöknek és a kormány tagjainak részvételét Lossonczy főispán és a Himnusz hangjai mellett ért véget a Tiszántúl impozáns megmozdulása.

Mintaszerü rendezés

Ilyen tömegmegmozdulás, mint amilyen a tegnapi nagygyülés volt, még nem zajlott le vidéken. Meg lehet állapitani, hogy a rendezés mintaszerü volt, az óriási tömegek elhelyezése preciz pontossággal ment, semmi fennakadás nem volt. Meglátszott, hogy két hét hét óta tartó odaadó munkával történt a naggyülés előkészitése. A mintaszerü rendezésért a főérdem Megay-Meissner Károly országgyülési képviselőt illeti, ki éjt nappal eggyé téve dolgozott azon, hogy ez a hatalmas demonstráció méltó keretek között és impozánsan, a legcsekélyebb zökkenő nélkül menjen végbe. Ez teljes mértékben sikerült. A debreceni Nemzeti Egység Pártja szervezete kellő segitséget állitott a rendezés munkájához.

Szinpompás felvonulás a miniszterelnök előtt

A gyülés után a miniszterelnök és kísérete s Stadion *déli kapuja melletti terraszra ment, ahol ebédeltek. Egyre fokozódó pompás hangulatban és jókedvben telt az idő.*

Imrédy miniszterelnök, a miniszterek és államtitkárok több, mint harminc képviselővel készültek az ebédhez, azonban mielőtt ez megkezdődött volna, a bőkönyiek, berceliek, ófehértóiak díszben, magyaros ruhában, hatalmas búzavirágos aratójelvényekkel díszített, koszorukkal felvonultak az ebédelő terrasz előtt.

Imrédy miniszterelnök látva a szinpompás felvonulást, azonnal lement a csoportokhoz és rendkivül közvetlen, barátságos hangon beszélgetett a falusiakkal. Életük minden részlete felől érdeklődött, különösen a buza és egyéb gabona hozamára volt kiváncsi. A gazdák panaszkodtak a rozsdakárra és amikor azt a reményüket fejezték ki, hogy ennek ellenére kielégitő lesz a termés, a miniszterelnök nagyon örült.

Annyira közvetlen és barátságos volt a miniszterelnök modora *az egészen egyszerü kisemberekkel szemben is, hogy valósággal frappirozta őket és*

Két érdekes kép a vidékiek felvonulásáról.

a körülöttük álló többezer főnyi közönséget.

A miniszterelnök dicsérte a munkájukat, kérdezte: ki *csinálta az aratójelvényeket, az impozánsan szép koszorút, elismeréssel szólt fejlett ízlésükről, takaros ruhájukról. Különösen tetszett a nyírbátori járás küldöttsége, amelyik valóságos bokrétacsokorral állott elő.*

— Nagyon szép!... Elragadó!... Gyönyörű!... — hangzottak másodpercenként a miniszterelnök ajkáról az elismerő szavak.

Bemutatják a miniszterelnöknek a kállai-kettőst

Alig ette meg a miniszterelnök a levest, jelentkeztek a nagykállóiak.

Ennivalóan aranyos látvány volt a 8—10 éves gyermekekből álló csport kettős bokrétával és a 18 éves, viruló szép leányokból és húszéves deli legényekből áló táncos csoport.

Pazar szép táncot mutattak be a gyermekek, jó húsz percen keresztül és a miniszterelnök egy mozdulatukat sem veszítette el szeme elől. Nem győzött betelni a pazar látvánnyal. Hóman Bálint, Kornis Gyula és a többi előkelőségek is ott hagyták az ebédet, csatlakoztak Imrédyhez és együtt gyönyörködtek a nép ünnepélyben. Amikor a 18—20 esztendős leányok, legények és leventék bemutatták az igazi kállaikettőst, eredeti muzsikával és zenekarral, öröm volt nézni a miniszterelnök arcát, amelyen az elragadtatás tükröződött.

Az előkelőségek közben sajnálkoztak a miniszterelnök felett, aki éhesen nézte a népies bemutatót. Hivták, hogy jöjjön ebédelni.

Őszinteség csillant a miniszterelnök szavaiban, amikor ezt válaszolta:

— Ilyen szépet nem mindennap láthatok, de ebédelni mindig lehet.

Ez a tánc is jó husz percig tartott. A befejezése után Imrédy miniszterelnök a legnagyobb elragadtatással köszönte meg az élvezetet. Magához kérette a tanitót, aki a táncot betanitotta, aki a csoportot vezette. Melegen gratulált neki, megicsérte és megköszönte.

Frontharcosok díszmenete

Közben jelentkezett Diószeghy alezredes és jelentette, hogy a frontharcosok szertnének elvonulni a miniszterelnök előtt.

Imrédy miniszterelnök feszes vigyázz-állásban nézte végig a katonás díszmenetet és utána melegen gratulált Diószeghy alezredesnek a katonás magatartáshoz és a fegyelmezett századhoz. Kijelentette, hogy mint frontharcos, lélekben egynek érzi magát a debreceniekkel.

Végre most már sikerült a miniszterelnöknek is ebédhez ülnie. Az ebéd erőlevesből cseszében, sült csirkéből körítésekkel és tortából állt.

A pesti előkelőségek között azonban nem mindenki fogyasztotta el ezt az ételsort. Darányi Kálmán, Rátz Jenő honvédelmi miniszter, Korniss Gyula és Hóman Bálint inkább lacipecsenyét kértek, amelynek csábító illata ott terjengett a levegőben.

A miniszteréknek ezt a szerény kívánságát pillanatok alatt teljesitették, ott volt a lacipecsenye, amelyből példamutató jóizűséggel és mennyiségben fogyasztottak.

Alapos reklámot is csináltak a lacipecsenyének, úgyhogy nem győzték sütni a sátrakban az ízes falatokat.

Az ebéd hangúlata egyre fokozódott. Az urak csipkelődtek egymással. Megay-Meissner Károly országgyűlési képviselő, a gazdanap zseniális rendezője, elismerés helyett »szemrehányást« kapott a miniszterektől a nagy hőség miatt, de azért 30 fokos melegben egyáltalán nem lohadt le a jókedvük.

Lossonczy főispánt is többször aposztrofálták, különösen Hóman Bálint, mint részészt, akinek Debrecenben szép múzeumban nagyszerű területe lesz. Kérték, ne hagyja abba érdeklődését és Lossonczy meg is igérte ezt, sőt kijelentette, hogy külföldi régészeti kapcsolatait is megtartja.

Imrédy miniszterelnök mindenkivel, aki csak megfordult a közelében, beszélgetett, nagyon sok gazdát megszólitott, ugy ő, mint Rátz Jenő honvédelmi miniszter nagy rokonszenvet és lelkesedést árultak el az egyes népcsoportokkal szemben.

A vidékiek tizezrei a klinikával szemben fekvő nagyerdei részen ebédeltek, sokan hazaiból, de megostromolták a hentessátrakat is, óriási forgalmat bonyolitván le a lacipecsene és fonatosokban. A sokezer szekér valósággal hadszintérré változtatta a Nagyerdőt, amely zsongott, mint a felkavart méhkas.

A gazda-nap befejező részéről, az elvonulásokról, lapunk keddi számában még beszámolunk.

Képek a reggeli felvonulásról

A nagygyűlés vidéki közönségének reggeli felvonulásáról irja tudósitónk:

Az elsők között jönnek a tépeiek. Kék, lobogós ingü, sárgazsinóros mellényü leventék pattogó indulót fujnak. Olyan sokan kisérik a jómuzsikáju sereget, mint a katonabandát szokták.

Itt vonul fegyelmezett rendben **Sáránd. Derecske** feketébe öltözött népe. **Majd zászlós szekérsoron jönnek a hosszupályiak.** Valamikor réges-régen igy vonultak országgyülésre, szabad mezőben tartott tanácskozásra eleink, őseink.

A menet szakadatlanul tart. Közbe ngyalogos rajok és biciklis csoportok tarkitják a menetet. Se vége, se hossza a falu népe vonulásának.ő

Vértes, Almosd után már jönnek a Hajduterület lakói is. **Mikepércs, Szovát.** Szekeren, kerékpáron, gyalog. A villanyosok is zsufolta nvonulnak, pedig szinte két percenkint érik egymást a kocsik.

Az ekhós szekerek sora olyan, mintha népvándorlásra indult volna egy-egy tiszántuli község. Asszonyok, lányok, gyermekek is jönnek az árnyas, ekhós szekerekben. Most ujra Mikepércs vonul előttünk vagy negyven szekeren. Csendben, rendben, fegyelmezetten vonulnak a községek.

Biharkersztes járás népe százával jön. Ezrek jönnek, hogy már nem is győzi az ember számon tartani. **Peterdiek, apátiak, Berekböszörményből és Mezőtassról.**

Közben a filmesek felállnak szemben a Nagytemplommal és pereg a film.

Most jön **Zsáka, majd** Bihar székhelye, **Berettyóujfalu, Torda, Zsadány, Sáp** fekete, kigyózó beláthatatlan tömege vonul el a templom előtt.

Végre **nagy tömegben jönnek a hajduk is. Olyan nagy a zsufoltság, amilyen 1929-ben volt az országos dalosnapok alkalmával. — Nádudvar, Kaba, Csege** egymásután hozzák százas, kétszázas csoportjaikat.

A szél lengeti a zászlókat, a Nagytemplom kitárt két tornyával várja a közeli, távoli Tiszántúl népét.

Hajdúszovát táncoló paripákkal vont szekereken vonul fel, elől a község remek telivér fogata *Tóth Albert* főjegyzővel és két öles rúdú hatalmas zászló, 22 megrakott emberrel, zsúfolt szekérrel.

Bököny jön, mely menet megnyitja *a Nyirség őzönlését.* A feldiszitett, nemzetiszinű kerekek, a Kossuth-kalap mellett lengő árvalányhaj-bokréták színfoltja pompásan hat.

A szabolcsiak 9 óra felé vonulnak végig a Piac uccán. Mindenütt megnyilnak az ablakok a MÁV Egyetértés zenekar indulójára. Szabolcs vármegye óriási búzakoszorúját hozzák. *A menet élén a vármegye előkelőségének küldöttsége,* majd külön leány- és asszonycsoport vonul fekete, beláthatatlan sorban: *a kemecseiek, bogdányiak, gégényiek, berkesziek, demecseriek, záhonyiak, nagykaposaiak, zsurkiak, bezdédiek.* Ezrek meg ezrek jönnek, vonulnak. Szól az egyes csoportok zenekara; nagy sikere van a *kisvárdai* tüzoltózenekarnak. Közeli és távoli vidék népe virágosan, bokrétásan; *Döge, Jéke, Tiszaszentmárton, Mándok.* Olyan nagy a torlódás, hogy percekig áll a forgalom, míg útbaigazitják ismét a menetet.